

SGF-nieuwsbrief

Herfst 2023

Van de voorzitter

Beste Collegae,

Op 15 september was er de jaarlijkse Urkdag. Op die dag waren er boeiende presentaties van drs. Hans Bloo over het ontstaan en de verdere ontwikkelingen van de sportfysiotherapie in Nederland gevolgd door een historische terugblik van de behandeling van de reumatoïde artritis van dr. Els van den Ende. Ook gaf bestuurs collega Ron Allard een presentatie over het gebruik van de fysische agentia en met name diathermie van Siemens. Rob Karstens presenteerde een deel van de collectie van memorabilia van dr. Reijs en dr. Ankie Reijs. De beide collecties zijn het afgelopen half jaar in het bezit gekomen van de Stichting Geschiedenis Fysiotherapie. Ronald Valk nam de aanwezigen mee in het gebruik van lichttherapie en met name van de HANAU kwarts kwikdamplamp. Na deze presentaties was het de tijd voor de bestuurswisselingen.

Wim Schoemans werd als secretaris bedankt door Anton de Wijer voor zijn vele jaren van het ondersteunen van de SGF waar dat maar nodig was. Als nieuwe secretaris werd Eli Kuijper aan de aanwezigen voorgesteld.

Vervolgens gaf Anton de Wijer de voorzittershamer door aan de nieuwe voorzitter Han Kingma. De nieuwe voorzitter bedankte beide aftredende bestuursleden voor de jarenlange inspanningen voor de SGF. Anton de Wijer heeft toegezegd dat hij samen met Ronald de serie van de Oral Historie zal blijven verzorgen.

Het bestuur van de SGF zal zich blijven inzetten voor het toegankelijk maken en ontsluiten van de collectie en het verzorgen van historische informatie betreffende de ontwikkelingen van de fysiotherapie in Nederland.

Het eind van 2023 is een periode waarin er de nodige veranderingen op komst zijn. Op het hoofdkantoor van het KNGF in Amersfoort kan er weer een nieuwe foto worden toegevoegd aan de wand met ex voorzitters. Ook hangt daar nu nog een blanco vel papier met daarop het nog onbekende gezicht van de voorzitter die Guido van Woerkom gaat opvolgen. Ook bij de Werkgevers Vereniging Fysiotherapie is er sprake van wisseling van de wacht. Een nieuwe voorzitter, een nieuwe onderhandelingscommissie en een nieuwe klankbordgroep voor de CAO afspraken. Mijn advies voor veranderingen en ook voor het bovenstaande; leer van het verleden/geschiedenis(hoe kort dat verleden/geschiedenis ook zijn) en gebruik die kennis voor het heden en de toekomst. Plaats vast een "save de date" in uw agenda voor het 35 jarig jubileum programma van de SGF op vrijdag 20 september 2024.

Han Kingma

In memoriam oud bestuurslid SGF Teun Stekelenburg

In zijn woonplaats Bergen aan Zee is Teun Stekelenburg woensdag 4 oktober j.l. op 78 jarige leeftijd overleden. Voor velen van ons is en was hij "mister KNGF", een boegbeeld. Een markant persoon die zich 36 jaar voor de fysiotherapie heeft ingezet en bij zij afscheid benoemd werd tot erelid. Na de middelbare school, militaire dienst en een kort verblijf bij de Heide Maatschappij werd Teun in 1969 office manager, toen "Chef de Bureau" genoemd, bij het KNGF. Onze directe kennismaking met Teun op de van Hogendorplan in Amersfoort kwam voort uit zijn opdrachten, waaronder het organiseren van de examens fysio techniek, voor de collegae die als heilgymnast-masseur de titel fysiotherapeut wilde, dit als gevolg van het Fysiotherapeuten besluit in 1965. Naast deze taak hield Teun zich bezig met de logistieke kant van de congresorganisatie en later als portefeuillehouder/ redactiesecretaris van de tijdschriften, zowel voor het Nederlands Tijdschrift voor Fysiotherapie, Manuele Therapie als FysioPraxis. Enthousiasme, wilskracht en doelgerichtheid waren kenmerkend voor Teun. Een erudiete man die groot kon zijn door zijn gevoel voor detail, zeker voor de tijdschriften. Zijn grootste KNGF momenten beleefde hij bij het organiseren van het jubileum congres in 1989, het 100 jarig bestaan, waar ons Nederlands Genootschap voor Fysiotherapie "Koninklijk" werd en bij het organiseren van de trips naar de WCPT congressen, zoals naar Stockholm en naar Sydney. Daarbij had Teun een pragmatische inslag, toonde een groot verantwoordelijkheidsgevoel en zorgde hij ervoor dat de resultaten van de diverse ondersteunende opdrachten uiteindelijk in één en dezelfde hoofdstroom terecht kwamen. Dat is de kunst van "besturen", zorgen dat de resultaten van de diverse activiteiten goed gekanaliseerd worden, waardoor de vele kleine

stroompjes aangroeien tot een rivier. Dit was Teun, dit kon hij als géén ander. In de vele gesprekken die wij hadden kwam er een zeer in de medemens geïnteresseerde man tevoorschijn. Teun was resultaat- en mensgericht en kon er zijn voor de collega's waar hij mee samenwerkte. Zijn bourgondische inslag en woordspelingen werkte veelal ontspannend. Teun had de gave de ander volkomen in zijn waarde te laten en stond tolerant tegenover de denkbeelden van anderen. Teun was naast volkomen "echt" (authentiek) ook iemand die snel te vertrouwen was en waar anderen zich bij thuis voelden. Zijn levenskracht in de laatste fase van het leven was opmerkelijk. Wij denken met veel compassie terug aan de laatste afspraken, toen hij veel last had en de ogenschijnlijk zo broze man het leven met zijn Else, kinderen en kleinkinderen kon vormgeven. Hij genoot zo van zijn gezin. Wij zullen Teun herinneren als een warme, aimabele, erudiete, meelevende man die we vooral ook als vriend vreselijk zullen missen. Zijn liefde voor de fysiotherapie, zijn gedrevenheid, zijn ijver om ontwikkelingen tot stand te brengen, zijn houding van doe-maar-gewoon, zijn inzet voor mensen en de onvoorwaardelijke steun voor ons als fysiotherapeuten, redactie leden en of congresleden, al deze punten waren en zijn een voorbeeld voor velen van ons. Wij wensen zijn vrouw Else, (klein)kinderen, familie en vrienden véél sterkte met het dragen van dit verlies. Moge de bijzondere betekenis die hij heeft gehad bijdragen tot de acceptatie van het onomkeerbare!

Anton de Wijer en Paul Helders

Paul Helders em hoogleraar fysiotherapie en Anton de Wijer oud-voorzitter

NVOF, NVMT en SGF, hebben intensief samengewerkt met Teun

Stekelenburg in zijn functie als oud hoofdredacteur en redactie secretaris van het Nederlands Tijdschrift voor Fysiotherapie en bij KNGF congressen.

Activiteiten van de SGF

Dag van de Fysiotherapie Geschiedenis

De presentaties en video's zijn geplaatst op de [website](#)

Ook de SGF bij Omroep Flevoland

Om de twee weken mag een medewerker van het Treffpunt bij Omroep Flevoland een voorwerp uit de rijke collectie medisch erfgoed presenteren en van historisch commentaar voorzien. Op 15 november a.s. om 13.30 uur zal onze curator fysische therapie Ron Allard een bijdrage leveren.

Voor alle uitzendingen over het Treffpunt

door Omroep Flevoland: [zie de verzamel pagina.](#)

Restauratie van boeken uit de bibliotheek collectie

De bibliotheek van onze stichting bezit een aantal bijzondere exemplaren. Het onderhoud aan de heil-gymnastische bibliotheek vergt nu eenmaal veel tijd. Dit werk wordt gedaan door vrijwilligers. Prachtige exemplaren uit de 18^e en 19^e eeuw zijn soms beschadigd door de tand des tijds en het vele gebruik. Sinds vorig jaar heeft onze vrijwilliger Co van Dee een cursus gevolgd voor boekbinden en restauratie. Zodoende heeft de stichting een deskundige op het gebied van het herstellen van kwetsbare boeken, brochures en documentaties. Het afgelopen jaar zijn er een aantal boeken door zijn handen gegaan.

Onderstaand boek b.v. heeft een betere rug gekregen en komt uit de bibliotheek

Reijs en is een onderdeel van de bekende Reijs collectie. Soms is een werk zodanig beschadigd dat het alleen uit losse pagina's bestaat. Dit is dan weer goed om te digitaliseren wat we dan ook meestal doen. Een boekwerk fysiek hebben maar ook digitaal is voor de stichting een belangrijk onderdeel van het collectie

Dit boekwerkje over de Zander-instituten is zo'n voorbeeld van de restauratie van Co van Dee.

Wij zijn Co als vrijwilliger dan ook heel dankbaar voor al dat werk wat hij doet voor onze stichting.

Collectie Reijs geëxposeerd

De collectie Reijs omvat 6 boekenplanken boven de bibliotheekkasten. Het is een bijzondere collectie waar de Stichting Geschiedenis Fysiotherapie erg trots op is. Deze collectie kwam tot stand door de familie Reijs uit Den Haag. Bijzondere boeken uit de bibliotheek van de Haagse Academie voor Lichamelijke Opvoeding

(HALO) die met de geschiedenis van de heilgymnastiek te maken had vormde een bijzonder onderdeel van deze collectie. Deze bibliotheek werd beheerd door de familie Reijs. De laatste telg uit deze familie (dokter Ankie Reijs) beheerde deze bibliotheek. Na haar overlijden heeft de oprichter van de SGF, Thom Terlouw deze bibliotheek inzichtelijk en voor de geschiedenis van de fysiotherapie toegankelijk gemaakt. Deze bibliotheek die nu te bewonderen is op het Trefpunt op Urk vormt de basis van wat we nu de heil-gymnastische bibliotheek zijn gaan noemen. Toen in 1912 de Haagse Academie voor Lichamelijke Opvoeding werd opgericht werd de bibliotheek die al door de familie Reijs was samengesteld opgenomen als kennisbron voor aankomende

heilgymnasten masseurs. De familie Reijs bestaat uit 4 generaties die deze bibliotheek en collectie vorm hebben gegeven.

- * Jacobus Hermanus Reijs sr. (1824 - 1905)
- * Jacobus Hermanus Reijs jr. (1854 - 1913)
- * Dr. Jacobus Hermanus Olympius Reijs (1883 - 1948)
- * Johanna Maria Reijs (1912 - 1997)

Een van de oprichters van ons genootschap is Jacobus Hermanus Reijs jr. (1854 - 1913). Zijn vader ook wel pappie Reijs genoemd heeft zijn geschreven en uitgewerkte getypte versie van zijn dissertatie; het scoliosebekken, uit 1919 in deze collectie opgenomen. Via de testamentair executeur van deze familie Reijs zijn deze collectie items toegevoegd aan de collectie erfgoed fysiotherapie. Bijzondere atlanten en medische leerboeken zijn te bewonderen uit deze bibliotheek. Sommige stukken uit deze collectie hebben zelfs een museale waarde.

Een ossium morbosorum van Andreas Bonn uit het kabinet van Hovius uit 1785. Bestaande uit prachtige beschrijvingen en schitterende lithografische tekeningen over botstructuren en m.n. zieke beenderen. Deze werken zijn m.n. te bewonderen in het museum Vrolik in Amsterdam waar het kabinet van Hovius is onder gebracht.

De geschreven versie en getypte versie van de dissertatie van Dr. Jacobus Hermanus Olympius Reijs (1883 - 1948) uit 1919 over het Scoliose Bekken.

Promotie oorkonde van zijn dissertatie uit 1919 van Dr. Jacobus Hermanus Olympius Reijs (1883 - 1948)

Een uitgebreide munten verzameling van dr. Jacobus Hermanus Olympius Reijs (1883 - 1948)

Afbeeldingen links naar rechts; oorkonde van de “Gouden Medaille van eer” uit Parijs, plaquette van de “Gouden Medaille van eer” uit Parijs, diploma’s en akten van bekwaamheid van de familie Reijs

Collectie foto's van de familie Reijs

Dokter Ankie Reijs

Het artsen koffertje van dokter Ankie Reijs met persoonlijke documentatie over de familie Reijs

Apparaatbeschrijvingen verstuurd naar het Anatomisch-Embryologisch Museum (Paramaribo)

Onlangs zijn alle apparaat beschrijvingen van de vorig jaar geschonken apparaten, geschreven door Ron Allard, gestuurd naar Dr. Rakieb Khudabux initiatiefnemer van het museum.

Video: [Opening van het Anatomisch-Embryologisch Museum \(Paramaribo\)](#)

Apparatuur geschonken door het TMGN

In augustus hebben we van het Trefpunt Medische Geschiedenis Nederland verschillende fraaie apparaten mogen ontvangen, een prachtige aanvulling van onze collectie.

Replica van de hamer van Mezger

Tijdens de laatste bestuursvergadering van Anton de Wijer op 4 september jl., had Han Kingma een geweldige verrassing in de vorm van een replica van de hamer van Mezger. De hamer heeft inmiddels een mooie plek gekregen in de collectie.

Activiteiten op het Trefpunt Medische Geschiedenis Nederland

Herinrichting van de colloquiumzaal nu ook met een vitrinekast De colloquiumzaal heeft een volledig nieuwe uitstraling gekregen met prachtige vitrinekasten, waarin instrumenten geëxposeerd worden van de verschillende aanwezige disciplines op het Trefpunt. Ook apparaten van de Fysiotherapie zijn opgenomen in een vitrinekast. Deze apparaten kunnen dan voor demonstratie gebruikt worden. Het geschonken gipsmodel van het standbeeld van Albert Schweitzer heeft in de zaal een prominente plek gekregen. Het origineel staat op de Brink in Deventer, voor het voormalige Schweitzer centrum dat in 1983 werd opgeheven.

Bezoek en rondleidingen op het Trefpunt Medische Geschiedenis Nederland

U bent altijd welkom op onze vrijwilligersdagen (<https://tmgn.nl/agenda>). Vrijwilligers die zelf werkzaam zijn geweest in de Gezondheidszorg geven u graag een rondleiding. Alle verzoeken voor informatie, ook voor groepsbezoek en afwijkende data, gaarne via sgf@tmgn.nl. Verwacht u dat u met uw kennis en ervaring een bijdrage kan leveren aan de Stichting, of wilt u als vrijwilliger onze activiteiten ondersteunen, heeft u vragen of wilt u uw persoonlijke gegevens wijzigen, schroom dan niet

om met ons contact op te nemen via de sgf@tmgn.nl

Laat uw collegae en vrienden ook weten dat wij geïnteresseerd zijn in aanvullingen op onze collectie, ontbrekende apparatuur en/of boeken voor onze bibliotheek, nemen wij graag in ontvangst.

Via dit emailadres: sgf@tmgn.nl kunt u zich afmelden voor deze nieuwsbrief.